NORAKSTS

Lieta Nr. C05030910

PAC-0229-2013

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2013.gada 17.septembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ļ.Kušnire,
tiesneses I.Grauda un S.Krūmiņa,
sekretārs O.Keišs

atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā izskatīja civillietu Nordea Bank Finland Plc prasībā pret /pers. F/ un /pers. G/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. F/ apelācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2011.gada 24.janvāra spriedumu.

Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

konstatēja

[1] 2010.gada 4.jūnijā Nordea Bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle, cēlusi Vidzemes apgabaltiesā prasību pret /pers. F/ un /pers. G/ par parāda EUR 364 062,83, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa sastāda Ls 255 864,82, apmērā solidāru piedziņu, norādot, ka parāds sastāv no:

- parāda pamatsummas EUR 238 737,37, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa uz 2010.gada 1.jūniju (1EUR=LVL 0.702804) ir Ls 167785,58,
- procentiem līdz 2009.gada 15.septembrim EUR 1075,09, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa uz 2010.gada 1.jūniju ir Ls 755,58,
- nokavējuma līgumsoda par laika posmu līdz 2010.gada 1.jūnijam EUR 124 250,37, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa uz 2010.gada 1.jūniju ir Ls 87323,66.

Vēl banka lūgusi piedzīt likumiskos procentus 6% gadā par laika periodu no 2010.gada 2.jūnija līdz tiesas sprieduma izpildes dienai, pie prasības celšanas samaksāto valsts nodevu Ls 1757,60,t ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50, kā arī izdevumus par divu sludinājumu publicēšanu Ls 26 apmērā..

Prasības pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] 2007.gada 11.oktobrī starp Nordea Bank Finland Plc kā aizdevēju un /pers. F/ un /pers. G/ kā aizņēmējiem noslēgts aizdevuma (kredīta) līgums Nr.2007/4820/HK, saskaņā ar kuru aizņēmējiem nekustamā īpašuma iegādei izsniegts aizdevums EUR 226 000,00 apmērā, līdzējiem vienojoties, ka aizdevums, veicot maksājumus saskaņā ar līgumā ietverto grafiku, jāatmaksā līdz 2037.gada 15.oktobrim.

Minētā aizdevuma nodrošināšanai 2007.gada 11.oktobrī starp prasītāju un aizņēmēju /pers. F/ noslēgts hipotēkas līgums, saskaņā ar kuru atbildētājiem aizdevuma (kredīta) līgumā Nr.2007/4820/HK izsniegtais aizdevums nodrošināts ar publisku hipotēku uz nekustamo īpašumu /adrese/, k-1, k-2-57, kadastra Nr./numurs A/, EUR 293 800,00 apmērā.

Vēlāk, pusēm 2008.gdada 2.decembrī un 2009.gada 7.aprīlī parakstot grozījumus aizdevuma līgumam, kopējo izsniegtā aizdevuma summu palielināta līdz EUR 238 737,37,

[1.2] Prasības pieteikumam pievienotais parādu saistību aprēķins apliecina, ka atbildētāji ir kavējuši saskaņā ar aizdevuma līgumu veicamos maksājumus.

Saskaņā ar aizdevuma līguma 6.2.punktu prasītājai ir tiesības pieprasīt visu no aizdevuma līguma izrietošo parādsaistību nekavējošu izpildi gadījumā, ja iestājies kāds no līgumā paredzētajiem saistību neizpildes gadījumiem, un tas netiek novērsts nākamo desmit darba dienu laikā pēc attiecīga prasītāja rakstiska pieprasījuma saņemšanas.

Saskaņā ar līguma 6.1.1.punktu viens no saistību neizpildes gadījumiem ir, ja nav savlaicīgi samaksāta kāda summa saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem.

[1.3] Ar 2009.gada 19.augusta vēstulēm banka pieprasījusi atbildētājiem līdz 2009.gada 15.septembrim samaksāt kavētos maksājumus, brīdinot, ka samaksas neveikšanas gadījumā līgums tiks pārtraukts ar 2009.gada 15.septembri. Tā kā uzkrātais parāds saskaņā ar aizdevuma līguma 6.12.punktu 10 darba dienu laikā netika atmaksāts, prasītājai 2009.gada 15.septembrī radusies tiesība atprasīt visu neatmaksāto aizdevumu no abiem kopparādniekiem, jo visu no aizdevuma līguma izrietošo parādsaistību samaksu atbilstoši aizdevuma līguma 7.11.punktam atbildētāji apņēmušies veikt kā kopīgi parādnieki.

[1.4] Atbildētāji savas saistības nav izpildījuši. Tādejādi uz pieteikuma sastādīšanas dienu, 2010.gada 1.jūniju, izveidojusies prasības pieteikumā norādītā parāda summa.

Prasība pamatota ar Kredītiestāžu likuma 1.panta 5.punktu, Civillikuma 1652., 1683., 1717., 1720., 1756., pantu, 1759.panta pirmās daļas

1.punktu, 1765., 1934., 1943. un 1946.pantu.

[2] Ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 24.janvāra spriedumu Nordea Bank Finland Plc prasība apmierināta pilnīgi.

No /pers. F/ un /pers. G/ par labu Nordea Bank Finland Plc solidāri piedzīts aizdevuma pamatparāds Ls 167 785,58, procenti par laiku no 2007.gada 29.novembra līdz 2009.gada 15.septembrim Ls 755,58, līgumsods Ls 87 323,66, kopā Ls 255 864,82, tiesāšanās izdevumi Ls 1789,10, pavisam kopā Ls 257 653,92.

Nordea bank Finland Plc atzītas tiesības no 2010.gada 2.jūnija līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. F/ un /pers. G/ likumiskos procentus 6% gadā no nenomaksātā aizdevuma pamatparāda.

No /pers. F/ un /pers. G/ par labu valstij solidāri piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 10,55.

Tiesas spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] 2007.gada 11.oktobrī starp Nordea bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea bank Finland Plc. Latvijas filiāle, un atbildētājiem /pers. F/, /pers. G/ noslēgts aizdevuma (kredīta) līgums Nr.2007/4820/HK (l.l.8-10), saskaņā ar kuru atbildētājiem tika izsniegts aizdevums EUR 226 000 apmērā nekustamā īpašuma iegādei ar atmaksas termiņu 2037.gada 15.oktobri.

Pusēm noslēdzot papildu vienošanos, izsniegtā aizdevuma summa vēlāk palielināta līdz EUR 238 737,37.

Aizdevums nodrošināts ar publisku hipotēku uz nekustamo īpašumu /adrese/, k-1, k-2-57, atbilstoši prasītājas un /pers. F/ 2007.gada 11.oktobrī noslēgtajam hipotēkas līgumam.

[2.2] Atbilstoši aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 3.pantam aizņēmēji apņēmušies maksāt procentus par aizdevuma izmantošanu pēc mainīgās gada procentu likmes, kas atbilstoši speciālajiem noteikumiem sastāv no bāzes likmes EURIBOR un pievienotās likmes 0,8 % gadā. Vēl atbildētāji apņēmušies maksāt nokavējuma līgumsodu par savlaicīgu maksājumu neveikšanu 0,2 % dienā no laikā nenomaksātās summas (vispārīgo līguma noteikumu 1.pants un 4.4.punkts).

Atbilstoši līguma vispārīgās daļas 7.7.punktam abi aizņēmēji ir kopīgi parādnieki, kas par aizdevuma līgumā noteiktajām saistībām atbild solidāri.

[2.3] Lietā nav strīda, ka atbildētāji kavējuši līgumā noteiktos maksājumus.

Līguma vispārīgo noteikumu 1.pantā noteiktas saistību neizpildes tiesības- bankas tiesības bez papildus procesuālo darbību uzsākšanas pieprasīt nekavējoties samaksāt visu neatmaksāto naudu. Vispārīgo noteikumu 6.1.1. punktā noteikts, ka līguma ietvaros saistību neizpildes gadījums iestājas, ja aizņēmējs nav savlaicīgi nomaksājis kādu summu saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem. Savukārt šo noteikumu 6.2. punktā minēts, ka bankai rodas saistību neizpildes tiesības, ja ir iestājies kāds no saistību neizpildes gadījumiem, un tas netiek novērsts desmit darba dienu laikā pēc attiecīga bankas rakstiska pieprasījuma saņemšanas.

[2.4] 2009.gada 19.augustā prasītāja nosūtījusi atbildētājiem ierakstītas vēstules, kurās paziņoja par aizdevuma līguma pārtraukšanu, lūdzot līdz 2009.gada 15.septembrim veikt kavētos maksājumus, norādot, ka pretējā gadījumā ar 2009.gada 15.septembri aizdevuma līgums tiks pārtraukts, pieprasot atmaksāt visu neatmaksāto naudu.

Lietā nav strīda, ka brīdinājumā norādītajā termiņā uzkrātais parāds nav ticis dzēsts.

[2.5] Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Ņemot vērā šo noteikumu un aizdevuma (kredīta) līguma Nr.2007/4820/HK (*redakcijā ar vēlāk izdarītiem grozījumiem*) nosacījumus, atbildētājiem jāatmaksā prasītājam saņemtā, bet neatmaksātā aizdevuma pamatsumma EUR 238 737,37, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa sastāda Ls 167 785,58.

[2.6] Saskaņā ar Civillikuma 1946.panta pirmo daļu procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Kā izriet no aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 3.1.punkta, puses ir vienojušās par aizdevuma lietošanas procentiem, t.i., aizņēmēji apņēmušies maksāt bankai procentus pēc mainīgās gada procentu likmes, kuru, ņemot vērā bāzes likmes izmaiņas, banka fiksē katrai aizdevuma daļai uz attiecīgo procentu likmes periodu. Atbilstoši līguma speciālajiem noteikumiem procentu maksājums sastāv no bāzes likmes EURIBOR un pievienotās likmes, līgumā un tās grozījumos noteiktajos apmēros.

Tādejādi secināms, ka starp pusēm panākta līgumiska vienošanās par procentu samaksu par aizdevuma lietošanu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājiem jāmaksā prasītājam arī procenti par aizdevuma lietošanu, kas atbilstoši aizdevuma līgumam un tā vēlākiem grozījumiem, parādsaistību aprēķinam, par laiku no aizdevuma izsniegšanas 2007.gada 29.novembra līdz 2009.gada 15.septembrim sastāda EUR 1 075,09, jeb pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa – Ls 755,58.

[2.7] Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību, tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu.

Atbilstoši aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 1.pantam un 4.4.punktam puses līgušas, ka, ja atbildētāji savlaicīgi neveic kādu aizdevuma līgumā noteikto maksājumu, tad jāmaksā prasītājam nokavējuma līgumsods, kas vienāds ar 0,2% dienā no laikā nenomaksātās summas.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta un Civillietu tiesu palātas tiesnešu 2009.gada 2.jūlija kopsapulces lēmumu, vienpusēji atkāpjoties no līgumiem, kreditori atbilstoši līgumu noteikumiem ir tiesīgi pieprasīt visas aizdevuma summas, kā arī procentu un līgumsoda samaksu. Tiesiskā attiecība kā pušu pienākumu un tiesību kopums pastāv līdz saistībā noteikto tiesību un pienākumu pilnīgai izpildei, tostarp līdz procentu un, ja pielīgts, līgumsoda samaksai.

Tādejādi tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu atbildētājiem jāmaksā prasītājam arī aprēķinā norādītais līgumsods, kas par laika posmu līdz 2010.gada 1.jūnijam sastāda EUR 124 250,37, jeb pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas apmaiņas kursa – Ls 87 323,66.

[2.8] Civillikuma 1672.pants nosaka, ka solidāras saistības nodibina ar līgumu, testamentu vai likumu.

Atbilstoši aizdevuma līguma 7.11.punktam, kas paredz, ka aizņēmēji ir kopīgi parādnieki, kas par aizdevuma līgumā noteiktām saistībām atbild solidāri, kā arī Civillikuma 1683.pantam, prasītāja ir tiesīga prasīt visa parāda atmaksu no abiem atbildētājiem.

Neviens no atbildētājiem, ņemot vērā paskaidrojumus tiesas sēdē 2011.gada 24.janvārī, neiebilst prasībai vai prasītājas veiktajiem parāda aprēķiniem.

Ievērojot visu iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka solidāri no atbildētājiem /pers. F/ un /pers. G/ par labu prasītājam Nordea Bank Finland Plc piedzenams aizdevuma pamatparāds Ls 167 785,58, procenti par laiku no 2007.gada 29.novembra līdz 2009.gada 15.septembrim Ls 755,58, līgumsods Ls 87 323,66, kopā Ls 255864,82.

Bez tam saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu nosakāmas prasītājas tiesības par laiku no 2009.gada 2.jūnija līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no piedzītās pamatparāda summas, t.i. no Ls 167 785,58.

[2.9] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai no atbildētājiem par labu prasītājam piedzenami tā samaksātie tiesas izdevumi Ls 1789,10 apmērā, kas sastāv no valsts nodevas Ls 1757,60 (kvīts- l.l.4), ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem Ls 5,50 par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu (kvīts- l.l.4), sludinājumiem laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" par /pers. G/ aicināšanu uz tiesas sēdēm kopā

Kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanu uzsniegšanu sastāda Ls 16,05 . Tā kā prasītāja samaksājusi no tiem Ls 5,50, atlikusī summa Ls 10,55 piedzenama valsts labā solidāri no atbildētājiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu /pers. F/ un /pers. G/ nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei- 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

[3] Apelācijas sūdzību par minēto spriedumu, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā, iesniedzis /pers. F/, lūdzot pilnā apmērā noraidīt Nordea Bank Finland Plc prasību par parāda, procentu, līgumsoda un tiesāšanās izdevumu piedziņu no /pers. F/ un /pers. G/.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem:

[3.1] /pers. F/ tikai pēc lietas izskatīšanas pirmās instances tiesā kļuvis zināms, ka otrs atbildētājs /pers. G/, uzzinot par bankas 2009.gada 19.augusta brīdinājuma vēstuli, 2009.gada augusta beigās un septembra sākumā vērsās ar priekšlikumu pie prasītājas, lūdzot atļauju pārdot 2007.gada 11.oktobra kredīta līguma nodrošināšanai ieķīlāto nekustamo īpašumu jau iepriekš atrastam pircējam, kurš bijis ar mieru to nopirkt par EUR 240 000.

[3.2] Ar šo darījumu atbildētāji būtu varējuši pilnā apmērā dzēst visu saņemtā aizdevuma pamatsummu, kā arī daļu no uzkrātajiem procentiem. Tomēr Nordea Bank Finland Plc /pers. G/ priekšlikumu ne vien noraidījusi, bet pieprasījusi nekavējoties samaksāt visu kavēto maksājumu summu un procentus no visa aizdevuma summas par turpmākajiem 28 gadiem, līdz Līgumā paredzētā termiņa beigām. Prasītāja to uzskatījusi par adekvātu savas negūtās peļņas atlīdzinājumu.

[3.3] Atbildētāju iespējas atmaksāt saņemtā aizdevuma summu un izvairīties no pieaugušiem procentu maksājumiem un soda sankcijām bija atkarīgas tieši no prasītājas labvēlības, atļaut vai neatļaut ieķīlātā nekustamā īpašuma pārdošanu. Tādejādi, aizliedzot ieķīlātā nekustamā īpašuma pārdošanu, prasītāja savas tiesības nav izlietojusi labā ticībā (Civillikuma 1.pants), un nav arī ievērojusi to Civillikuma 1646.pantā noteikto pienācīgo rūpību, ar ko būtu varējusi pastāvošos zaudējumus novērst.

[3.4.] Tā kā zaudējumu rašanās bija tiešā cēloniskā sakarā ar pašas prasītājas rīcību, tad šādi zaudējumi nevienam citam nav jāatlīdzina. Prasītāja attiecībā pret atbildētājiem ir pieļāvusi vismaz rupju neuzmanību, kas saskaņā ar Civillikuma 1645.pantu zaudējumu atlīdzināšanas gadījumā ir pielīdzināma ļaunam nolūkam. Tādejādi Nordea Bank Finland Plc prasība par parāda, procentu, līgumsoda un tiesāšanās izdevumu piedziņu no atbildētājiem noraidāma kā nepamatota.

[3.5] Atbildētāju atbrīvošana no zaudējuma atlīdzināšanas pienākuma nekādā ziņā neietekmē prasītājas tiesības realizēt tai ieķīlāto nekustamo īpašumu – dzīvokli Čiekurkalna 2.šķērslīnijā 4/2-57, Rīgā, lai segtu tos zaudējumus, kas bankai radušies sakarā ar aizdevuma neatmaksāšanas faktu. Turklāt, šīs Nordea Bank Finland Plc Hipotēkas līgumā noteiktās tiesības nav aprobežojamas vai atņemamas arī tajā gadījumā, ja prasītāja rīkotos ļaunā ticībā vai būtu pieļāvusi rupju neuzmanību.

[4] Nordea Bank Finland Plc par /pers. F/ apelācijas sūdzību iesniegusi paskaidrojumus, lūdzot to kā nepamatotu noraidīt un apmierināt prasību pilnībā.

Prasītājas paskaidrojumi pamatoti ar šādiem argumentiem.

[4.1] Apelācijas sūdzības iesniedzējs /pers. F/ pirmās instances 2011.gada 24.janvāra tiesas sēdē bankas prasību atzina un izskaidroja parāda nemaksāšanas cēloņus. Arī otram atbildētājam /pers. G/ pret celto prasību nebija nekādi iebildumi. Tādejādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 164.panta komentāros norādītajam, strīds starp pusēm vairs nepastāvēja. Ņemot vērā norādītos apstākļus, prasītājai nav saprotams apelācijas sūdzības iesniegšanas iemesls.

[4.2] Lietā nav iesniegti nekādi pierādījumi tam, ka atbildētājs tiešām bija atradis pircēju, kurš būtu piekritis ieķīlāto nekustamo īpašumu iegādāties par EUR 240 000.

[4.3] Apelācijas sūdzības iesniedzējs saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, nav pamatojis, kādēļ prasība būtu uzskatāma par nepamatotu, jo līdz pat šo paskaidrojumu sagatavošanas dienai atbildētāji saņemto aizdevumu prasītājam nav atdevuši. Apelācijas sūdzībā nav arī norādīts kā šādos apstākļos celtās prasības pamatotību ietekmē tieši tas fakts, ka atbildētājiem ieķīlāto nekustamo īpašumu nav izdevies pārdot tā iemesla dēļ, ka prasītāja nebija šim darījumam devusi savu piekrišanu.

[5] Atbildētājs/pers. G/, nepaziņojot tiesai par savas rīcības iemesliem, uz apelācijas instances tiesas sēdi nav ieradies. Civillietu tiesu palāta lietu nolēma izskatīt bez atbildētāja /pers. F/, ņemot vērā, ka viņam par šo tiesas sēdi ir paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, nosūtot pavēsti uz viņa deklarēto dzīvesvietu un papildus tam ievietojot sludinājumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis".

Atbildētājs/pers. G/ tiesas sēdē prasību atzina pilnīgi un vienlaicīgi uzturēja savu apelācijas sūdzību, paskaidrojot, ka viņa rīcībā nav pierādījumu apelācijas sūdzībā norādītajiem faktiem, apelācijas sūdzību viņš uztur cerībā, ka apelācijas instances tiesa piedzīs tikai pamatparādu.

Prasītājas pārstāve tiesas sēdē uzturēja prasību uz tajā norādītā pamata, apelācijas sūdzību uzskatīja par nepamatotu.

Motīvu daļa

[9] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi pierādījumus lietā un apsvērusi apelācijas sūdzībā izvirzītos argumentus, Civillietu tiesu palāta atzīst, ka Nordea Bank Finland Plc prasība pret /pers. F/ un /pers. G/ par parāda solidāru piedziņu ir pamatota un apmierināma daļēji. /pers. F/ apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu arī ir pamatota daļēji.

[10] Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma. Atbilstoši Civillikuma 1652.pantam parādnieka nokavējums (saistības izpildīšanas prettiesīgs novilcinājums) ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas ar līgumu noliks izpildīšanai. Nokavējums uzliek parādniekam pienākumu pilnā mērā atlīdzināt kreditoram visus zaudējumus (Civillikuma 1662.pants).

Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošanu īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā. Savukārt atbilstoši Civillikuma 1753.pantam un 1756.pantam par naudas summas lietošanas atvēlējumu vai kavējumu dodama atlīdzība – procenti, kuru maksāšanas pienākums pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai likumu.

Civillikuma 1716.pants norāda, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi, un saskaņā ar Civillikuma 1717.pantu līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt nevien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, un atbilstoši Civillikuma 1718.panta pirmajai daļai kreditors var prasīt tā samaksu.

[11] Lietā nav strīda un no lietas materiālos esošā 2007.gada 11.oktobrīa aizdevuma (kredīta) līguma Nr.2007/4820/HK redzams, ka saskaņā ar šo līgumu „Nordea Banka Finland Plc" un /pers. F/ un /pers. G/ pastāvēja aizdevuma līgumiskās attiecības, atbilstoši kurām atbildētājiem radās saistība samaksāt prasītājam aizdevuma pamatsummu EUR 238 737,37 apmērā un līgumiskos lietojuma procentus pēc līgumā ietvertā maksājumu grafika līdz 2037.gada 15.oktobrim, kā arī atbilstoši līguma Vispārīgo noteikumu 1. un 4.4.punktam jebkura maksājuma nokavējuma gadījumā maksāt līgumsodu, kas tiek aprēķināts par laika periodu no attiecīgā maksājuma veikšanai noteiktās dienas (to ieskaitot) līdz dienai, kad šis maksājums ir samaksāts (to neieskaitot).

No 2009.gada 17.augusta atbildētāji sāka kavēt no aizdevuma līguma izrietošos maksājumus.

Tā kā atbildētāji parādu nesamaksāja arī pēc bankas 2009.gada 19.augusta rakstveida pieprasījuma, atbildētājiem 2009.gada 15.septembrī radās pienākums atmaksāt visu aizdoto summu, piešķirtos lietojuma procentus un līgumsodu, jo izmantojot aizdevuma līguma Vispārīgo noteikumu 1. un 6.punktā piešķirtās tiesības pieprasīt, lai atbildētāji nekavējoties atmaksā visu parādsaistību kopsummu, banka ar šo datumu tiesīgi atkāpās no aizdevuma līguma pirms termiņa.

Nemaksāšanas rezultātā izveidojies aizdevuma summas pamatparāds Ls 167 785,58, līgumisko lietojuma procentu parāds par laiku no 2009.gada 17.augusta līdz 2009.gada 15.septembrim Ls 755,58 apmērā, kā arī līgumsoda parāds par laiku no 2009.gada 17.augusta līdz 2009.gada 15.septembrim Ls 31,72 apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.panta pirmo daļu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Atbildētāji neapstrīd to, ka prasīto parāda summu prasītājam nav samaksājuši, līdz ar to prasītājam ir tiesības uz aizdevuma summas Ls 167 785,58 apmērā, lietojuma procentu Ls 755,58 apmērā un līgumsoda Ls 31,72 apmērā piedziņu no atbildētājiem.

[12] Minētās prasītājas tiesības ne visumā, ne kādā daļā neietekmē apelācijas sūdzībā norādītais, ka neizpildīto saistību apjoms varētu būt ievērojami mazāks, ja banka būtu ļāvusi /pers. G/ pārdot ieķīlāto nekustamo īpašumu viņa sameklētajam pircējam, kurš bija ar mieru to iegādāties par EUR 240 000, neprasot procentu samaksu par visu līguma termiņu.

Banka šo atbildētāja argumentu uzskata par nepamatotu, norādot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nav pierādījis to, ka otrs atbildētājs bija sameklējis pircēju, kas piekrita nekustamo īpašumu iegādāties par EUR 240 000, patiesībai neatbilst arī apelācijas sūdzībā norādītais, ka banka pieprasīja samaksāt procentus par visu līguma termiņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93 panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, ar kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Saskaņā ar normas otro daļu pierādījumus iesniedz puses.

Pierādījumus apelācijas sūdzībā norādītajam /pers. F/ nav iesniedzis. Apelācijas instances tiesas sēdē paskaidroja, ka viņš pats personīgi pārrunās ar banku par šo jautājumu nav piedalījies, iespējamā pircēja norādīšanai neredz jēgu, nekādu dokumentu vai citu pierādījumu /pers. G/ pārrunām ar banku attiecīgajā jautājumā viņam nav.

Ievērojot minēto, nav pamatots apelācijas sūdzības arguments, ka banka konkrētā gadījumā aizliedzot darījumu, nav rīkojusies labā ir atbildīga par to, ka atlikusī parāda summa ir ievērojama.

[13] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru no atbildētājiem piedzīts līgumsods Ls 87 323,66 apmērā, kā arī spriedumā par šo jautājumu ietvertais pamatojums, nav pareizs, jo prasība par līgumsodu daļā, kurā prasījums pārsniedz Ls 31, 72, nav pamatota..

No lietas materiāliem redzams, ka 2009.gada 19.augusta vēstulē Nr.2548 „Par aizdevuma līguma pārtraukšanu" banka brīdinājusi atbildētājus, ka gadījumā, ja atbildētāji līdz 2009.gada 15.septembrim nesamaksās kavētos procentus un nokavējuma līgumsodu, 2007.gada 11.oktobra aizdevuma (kredīta) līgums tiks pārtraukts un atbildētājiem visu atlikušo aizdevumu, procentus par tā lietošanu un līgumsodu vajadzēs atmaksāt nekavējoši (*lietas 20., 21.lapa*).

Lietā nepastāv strīds par to, ka maksājumu parāds netika samaksāts un aizdevuma (kredīta) līgums izbeigts 2009.gada 15.septembrī, bankai no tā atkāpjoties.

Kā redzams no lietas materiāliem, banka piešķirtos nokavējuma procentus aprēķinājusi līdz 2009.gada 15.septembrim, t.i., līdz datumam, kurā aizdevuma līgums ticis vienpusēji izbeigts. Vienlaicīgi līgumsodu banka aprēķinājusi par laiku līdz prasības sastādīšanas datumam, t.i., līdz 2010.gada 1.jūnijam.

Apgabaltiesa, apmierinot prasību šajā daļā pilnā apmērā, nav ņēmusi vērā to, ka atbilstoši aizdevuma līgumam līgumsoda līgumiskais pamats ir nenotikušais kredīta dzēšanas regulārais maksājums pēc grafika, kas pēc 2009.gada 15.septembra aizņēmējiem nebija jāveic. Līgumam izbeidzoties, atbildētāju pienākumu veikt regulāro maksājumu nomainīja pienākums samaksāt visu neatmaksāto aizdevuma summu uzreiz un nekavējoši. Bankai atkāpjoties no aizdevuma līguma, līgumisks pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumsodu un procentiem ir zudis.

Ievērojot minēto, prasītājai ir tiesības uz līgumsoda parādu Ls 31,72 apmērā, kas ir uzkrājies no 2009.gada 17.augusta līdz 2009.gada 15.septembrim.

[14] Minētais neizslēdz aizdevēja tiesības saņemt saskaņā ar Civillikuma 1753.panta noteikumiem likumiskos procentus, jo atlikusi neatmaksātā aizdevuma summa ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas.

Likumisko procentu likme saskaņā ar Civillikuma 1759.pantu ir seši procenti no simta gadā. Par laiku no 2009.gada 15.septembra līdz 2013.gada 15.septembrim prasītājai ir tiesības saņemt likumiskos procentus Ls 40 268,54 apmērā. Tiesības saņemt likumiskos procentus prasītājai saglabāsies arī turpmāk līdz sprieduma izpildei.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus; ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Pie prasības iesniegšanas tiesā prasītājs samaksāja valsts nodevu Ls 1757,60 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50 (*lietas 4.lapa*). Vēl prasītāja tiesvedības laikā apmaksāja laikraksta „Latvijas Vēstnesis" rēķinus par sludinājuma, ar kuru atbildētājs Guntars spaile tika aicināts uz apgabaltiesas sēdēm, kopsummā par Ls 26 (*lietas 44.46., 56.-58.lapa*).

Savukārt /pers. F/ par apelācijas sūdzību samaksājis valsts nodevu Ls 100.

Ņemot vērā, ka prasība ir apmierināma daļēji, prasītājai ir tiesības saņemt no atbildētājiem tiesas izdevumus proporcionāli prasības apmierinātajai daļai, t.i., Ls 1450,16 (Ls 1757,60 x Ls 208 841,42: 255 862,82), piedzenot Ls 725,08 no katra atbildētāja, jo Civilprocesa likums neparedz iespējamību piedzīt tiesas izdevumus solidāri gadījumā, ja atbildētāji atbild prasītājam par saistību solidāri. Savukārt atbildētājam /pers. F/ ir tiesības saņemt no prasītājas tiesas izdevumus proporcionāli prasības noraidītajai daļai, t.i., Ls 18,38 (Ls 100 x Ls 47 023,40: 255 862,82).

Apmierinot prasību, saskaņā Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.un 6.punktus, 42.panta pirmo daļa no atbildētājiem valsts ienākumos piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi, ar sludinājuma ievietošanu saistītie izdevumi), kuru kopsumma ir Ls 35,46. Tādējādi katram atbildētājam ir pienākums šos izdevumus atlīdzināt 17,73 apmērā. No lietas materiāliem redzams, ka /pers. F/ minētos izdevumus atlīdzinājis daļēji, samaksājos Ls 10,55 (*lietas 81.lapa*), līdz ar to no viņa valsts ienākumos ir jāpiedzen Ls 7,18 , bet no /pers. G/ Ls 17,73.

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432. – 434.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

nosprieda

Nordea bank Finland Plc (Somijas uzņēmējdarbības identifikācijas kods 1680235-8) prasību pret /pers. F/ un /pers. G/ par parāda piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. F/ (personas kods /personas kods/) un /pers. G/ (personas kods /personas kods/) solidāri par labu Nordea Bank Finland Plc (Somijas uzņēmējdarbības identifikācijas kods 1680235-8) aizdevuma pamatparādu Ls 167 785,58, procentus par laiku no 2007.gada 29.novembra līdz 2009.gada 15.septembrim Ls 755,58, līgumsodu par laiku no 2007.gada 29.novembra līdz 2009.gada 15.septembrim Ls 31,72, likumiskos procentus par laiku no 2009.gada 15.septembra līdz 2013.gada 15.septembrim Ls 40 268,54, pavisam kopā Ls 208 841,42.

Atzīt Nordea bank Finland Plc tiesības no 2013.gada 15.septembra līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. F/ un /pers. G/ likumiskos procentus 6% gadā no nenomaksātā aizdevuma pamatparāda.

Nordea bank Finland Plc prasību pret /pers. F/ un /pers. G/ pārējā daļā noraidīt.

Piedzīt no /pers. F/ (personas kods /personas kods/) un /pers. G/ (personas kods /personas kods/) par labu Nordea Bank Finland Plc (Somijas uzņēmējdarbības identifikācijas kods 1680235-8) tiesāšanās izdevumus Ls 725,08 no katra.

Piedzīt Nordea Bank Finland Plc (Somijas uzņēmējdarbības identifikācijas kods 1680235-8) par labu /pers. F/ (personas kods /personas kods/) tiesāšanas izdevumus Ls 18,38.

Piedzīt valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus no /pers. F/ (personas kods /personas kods/) Ls 7,18 no /pers. G/ (personas kods /personas kods/) Ls 17,73.

Noteikt /pers. F/ un /pers. G/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam 30 dienu laikā no tiesas paziņotā pilna sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā un iemaksājot drošības naudu Ls 200 (divi simti latu) apmērā.

Pilns spriedums sastādīts 2013.gada 17.septembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	(paraksts)	Ļ.Kušnire
Tiesneses	(paraksts)	S.Krūmiņa
	(paraksts)	I.Grauda

NORAKSTS PAREIZS
Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Civillietu tiesu palātas tiesnese Ļ.Kušnire
Rīgā 2013.gada 17.septembrī